

ЗАСТОСУВАННЯ ДОКТРИНИ «ТІЛЬКИ НАСЛІДКИ» (SOLE EFFECT DOCTRINE) ПРИ ВИРІШЕННІ СПОРІВ ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕПРЯМОЮ ЕКСПРОПРІАЦІЄЮ

APPLICATION OF THE «SOLE EFFECT DOCTRINE» IN RESOLVING DISPUTES RELATED TO INDIRECT EXPROPRIATION

Бехруз Х.Н., д.ю.н.,

професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»

Держави мають суверенне право експропріювати іноземну власність у межах своєї території. Міжнародне право не забороняє експропріацію іноземної власності, але встановлює умови, за яких експропріація є законною. Питання про те, як визначити саме непряму експропріацію, наразі перебуває в центрі уваги міжнародного інвестиційного права. Позови про непряму експропріацію згідно з міжнародним правом все частіше розглядаються як загроза здатності держав контролювати власність на своїй території. Непослідовність у вирішенні цих питань означає, що в цій сфері панує невизначеність як для інвесторів, так і для держав. У статті розглянуто питання застосування доктрини «тільки наслідки» як обраного міжнародними арбітражними установами підходу до визначення наявності в діях держави-реципієнта іноземних інвестицій непрямої експропріації. Автором досліджено двосторонні інвестиційні договори, судову та арбітражну практику та визначено, що положення стосовно непрямої експропріації мають дуже нечітке розмежування між необхідними заходами державного регулювання та порушенням прав іноземного інвестора. На прикладі доктрини «тільки наслідки», яка сформована арбітражною практикою, автором проаналізовано один із підходів арбітражу до визначення наявності в діях держави непрямої експропріації та яким чином має зберігатися баланс між захистом іноземних інвесторів та правом держави на регулювання. На основі детального аналізу актуальної судової та арбітражної практики, порівняння положень двосторонніх інвестиційних угод (далі - ДІД) та NAFTA (North American Free Trade Agreement) у статті наведено аргументи стосовно того, чому при застосуванні арбітражними установами доктрини «тільки наслідки» іноземний інвестор отримує найбільш ефективний захист своєї власності, при цьому зберігаються права держав на життя регуляторних заходів.

Ключові слова: захист права власності, непряма експропріація, арбітраж, міжнародні інвестиційні спори, регулятивні заходи держави, інвестиційні угоди.

States have the sovereign right to expropriate foreign property within their territory. International law does not prohibit the expropriation of foreign property, but establishes the conditions under which expropriation is legal. The question of how to define indirect expropriation is currently the focus of international investment law. Claims of indirect expropriation under international law are increasingly seen as a threat to the ability of states to control property on their territory. The inconsistency in the resolution of these issues means that uncertainty prevails in this area for both investors and states. The article examines the application of the “effects only” doctrine as the approach chosen by international arbitration institutions to determine whether the actions of the recipient State of foreign investment constitute indirect expropriation. The author has studied bilateral investment treaties, judicial and arbitration practice and determined that the provisions on indirect expropriation have a very unclear distinction between necessary measures of state regulation and violation of the rights of a foreign investor. Using the example of the “effects only” doctrine, which has been formed by arbitration practice, the author analyzes one of the approaches of arbitration to determining whether the State’s actions constitute indirect expropriation and how the balance between the protection of foreign investors and the State’s right to regulate should be maintained. Based on a detailed analysis of the current judicial and arbitration practice, and a comparison of the provisions of bilateral investment treaties (BITs) and NAFTA (North American Free Trade Agreement), the article provides arguments as to why, when arbitral institutions apply the “effects only” doctrine, a foreign investor receives the most effective protection of its property, while preserving the rights of states to take regulatory measures.

Key words: protection of property rights, indirect expropriation, arbitration, international investment disputes, state regulatory measures, investment agreements.

Постановка проблеми. Визначення непрямої експропріації наразі перебуває на передньому плані міжнародного інвестиційного права. Частково це пов'язано зі зменшенням офіційної експропріації та поширенням ДІД, що призвело до того, що колись дуже суперечливе питання про необхідний рівень компенсації стало менш значущим. Більшість інвестиційних договорів не мають чіткої відповіді стосовно визначення критеріїв непрямого відчуження. Поряд із цим, національне законодавство про іноземні інвестиції також не дає жодної інформації щодо цього питання. Виникли дві основні доктрини щодо того, як визначити, чи є урядовий захід непрямою експропріацією: доктрина «виключних наслідків» та доктрина «поліцейських повноважень». Доктрина «виключних наслідків» вимагає, щоб при прийнятті такого рішення враховувався лише вплив заходу на майно, яке нібито було експропрійоване. Доктрина поліцейських повноважень, яка має низку формулювань, відрізняється від підходу за принципом виключних наслідків тим, що мета, контекст і характер заходу можуть мати відношення до питання непрямої експропріації. У зв'язку з наведеним, підхід, заснований на виключних наслідках, часто розглядається як більш сприятливий для інвесторів, тоді як критерій поліцейських повноважень вважається таким, що віддає перевагу пра-

вам держав на регулювання. Стверджується, що перевагу слід надавати підходу, заснованому на доктрині «тільки наслідків», оскільки він не тільки більш узгоджується з існуючим законодавством у цій сфері, але й належним чином збалансовує права інвесторів та держави.

Даної проблематики торкались у своїх роботах Брауер Ч., Вортлі Б., Дользер Р., Ньюкомб А., Парра А., Сорнарайя М., Хіггінс Р., Шенкман Е., Шройер К. та ін. Однак невіршеними залишаються питання щодо обрання судовими та арбітражними установами однозначного підходу при вирішенні спорів з непрямою експропріацією – застосування доктрини «тільки наслідки», що впливає на справедливий баланс між правами іноземного інвестора та здійснення державою заходів регулювання.

Метою даної роботи є необхідність дослідити зміст доктрини «тільки наслідки», її дієвість та особливості практичного застосування у міжнародному правовому полі.

Викладення основного тексту. Держави мають суверенне право експропріювати іноземну власність у межах своїх територій. Міжнародне право не забороняє експропріацію власності іноземців, але встановлює умови щодо того, що вважається законною експропріацією: експропріація має здійснюватися для суспільних цілей, у відповідності до належної процедури, мати недискримінаційний

характер та супроводжуватися негайною та належною компенсацією власнику [1].

Міжнародне право визнає два види експропріації: пряму та непряму. Пряма експропріація стосується державного заходу, який позбавляє власників права власності. Націоналізація нафтової промисловості Лівією в 1970-х роках, Кувейтом у 1980-х роках і Венесуелою в 2000-х роках є типовими прикладами прямої експропріації. Сьогодні пряма експропріація є відносно рідкою, оскільки раптове позбавлення права власності може поставити під загрозу репутацію держави як привабливого місця для іноземних інвестицій [2, р. 101]. На противагу цьому, більш поширеною практикою є непряма експропріація, яка відбувається, коли державні заходи роблять бізнес іноземного інвестора економічно непотрібним, і, таким чином, навіть без формального переходу права власності, має такий самий ефект, як і пряма експропріація.

Першим кроком у виявленні непрямої експропріації є визначення того, яке майно може бути експропрійоване. Не вся іноземна власність захищена від експропріації міжнародним інвестиційним правом. Більшість сучасних інвестиційних договорів захищають лише «інвестиції» у своїх положеннях про експропріацію [2, р. 99]. Визначення поняття «інвестиції» має вирішальне значення для прийняття рішення не лише щодо сфери застосування положень про матеріально-правовий захист (таких як положення про експропріацію), але й щодо юрисдикції арбітражного суду на основі згоди сторін арбітражу. Багато інвестиційних договорів визначають, що є «інвестицією», на початку тексту договору, як правило, із загальним визначенням та ілюстрацією конкретних прикладів інвестицій. Наприклад, у ДІД між США та Україною, термін «інвестиція» означає будь-який вид інвестицій на території однієї з Сторін, що належить або контролюється, прямо або непрямо, громадянами або компаніями іншої Сторони із зазначенням переліку видів активів, що підпадають під такий термін [3].

Другим кроком є оцінка впливу заходу на інвестиції. Арбітражні суди вирішують, чи досягло втручання держави, що приймає, рівня експропріації, беручи до уваги як економічні наслідки заходу, так і тривалість таких наслідків. Більшість трибуналів вважають, що просте зменшення прибутку не є експропріацією; має відбутися «суттєве позбавлення» прав власності або цінностей. Як зазначено в одному з перших рішень Трибуналу з розгляду спорів між Іраном та США, заходи держави можуть вважатися експропріацією, якщо вони «втручаються у права власності до такої міри, що ці права стають настільки марними, що їх слід вважати експропрійованими» [5].

Третій крок, найбільш суперечливий, полягає в оцінці обґрунтованості підстав для непрямої експропріації. Позов про непряму експропріацію часто висувається проти загального регулювання приймаючої держави щодо захисту навколишнього середовища, громадського здоров'я та інших суспільних інтересів. Як наслідок, захист іноземних інвесторів від непрямої експропріації може суперечити іншій загально визнаній доктрині міжнародного права: здійснення державою поліцейських повноважень не є експропріацією. Таким чином, слід розрізнити непряму експропріацію, що підлягає компенсації, та некомпенсоване здійснення державою поліцейських повноважень. Питання полягає в тому, де провести межу між ними.

У цьому відношенні арбітражні суди прийняли два загальні підходи: доктрину «тільки наслідки» (її також іменують як доктрину «єдиного ефекту», *sole effect doctrine*) та доктрину «поліцейських повноважень». Доктрина «тільки наслідки» означає, що при розгляді непрямої експропріації суд бере до уваги лише ефект державного заходу, тоді як доктрина «поліцейських повноважень» означає, що суд також розглядає мету заходу, яка

може виправдати непряму експропріацію, яка в іншому випадку була б непрямою.

В даній статті пропонуємо розглянути доктрину «тільки наслідки», саме ця доктрина спрямована на захист прав іноземного інвестора, оскільки при обранні даного підходу трибунал в першу чергу або виключно базує свої висновки на впливі, який спірний захід мав на інвестиції. Суди, які дотримуються доктрини «тільки наслідки», стверджують, що цілі суспільного інтересу, які лежать в основі державного заходу, не впливають на припинення непрямої експропріації. Як приклад такого підходу часто наводять судову практику трибуналу з розгляду претензій Ірану та США (*Iran United States Claims Tribunal, IUSCT*). IUSCT був створений в контексті ісламської революції в Ірані та її наслідків [6, р. 639]. IUSCT мав юрисдикцію розглядати позови, що виникають внаслідок «експропріації або інших заходів, що впливають на права власності». З 1983 року IUSCT вирішив низку справ за позовами про експропріацію, більшість з яких стосуються непрямої експропріації [7, р. 205]. Насправді, прецедентне право IUSCT було непослідовним у питанні про те, чи слід брати до уваги наміри уряду при визнанні експропріації. У справі *Sea-Land Service Inc. v. The Islamic Republic of Iran* позивач, компанія *Sea-Land*, стверджував, що низка дій держави, зокрема при регулюванні діяльності портів і судноплавства, здійснила експропріацію договірних прав позивача. Арбітражний суд постановив, що «встановлення факту експропріації вимагатиме, як мінімум, того, щоб арбітражний суд переконався в тому, що мало місце навмисне втручання уряду в діяльність компанії *Sea-Land*, наслідком якого було позбавлення *Sea-Land* можливості користуватися своїми інвестиціями та отримувати від них вигоду» [8]. Однак у справі *Tippetts, Abbott, McCarthy, Stratton v. TAMS-AFFA Consulting Engineers of Iran* арбітражний суд відкинув такий підхід. Щодо аргументу позивача про те, що передача управління кваліфікується як експропріація, арбітраж погодився з часто цитованою фразою: «Наміри уряду є менш важливими, ніж наслідки заходів для власника, а форма заходів контролю або втручання є менш важливою, ніж реальність їхнього впливу» [9].

У деяких справах, пов'язаних з регулюванням праводносин на підставі NAFTA (*North American Free Trade Agreement – втратило чинність у 2020 р. через укладення USMCA (United States–Mexico–Canada Agreement), яке набрало чинності з 01.07.2020 р.*) та ДІД, було застосовано такий самий підхід. Трибунал у справі *Santa Elena v. Costa Rica*, вирішуючи, чи може екологічна мета вплинути на експропріаційний характер заходу, постановив, що він є експропріаційним: «Експропріаційні екологічні заходи - незалежно від того, наскільки вони є похвальними і корисними для суспільства в цілому - в цьому відношенні подібні до будь-яких інших експропріаційних заходів, які держава може вжити для реалізації своєї політики. Якщо власність експропріюється, навіть в екологічних цілях, як внутрішніх, так і міжнародних, зобов'язання держави виплатити компенсацію залишається» [10].

Арбітраж у справі *Azurix v. Argentina* вказав на дилему, пов'язану з розмежуванням «експропріації» та «регулювання». Відповідно до неї, ДІД вимагає, щоб інвестиції не експропріювалися, окрім як з суспільною метою, і щоб у разі такої експропріації виплачувалася компенсація, і в той же час регуляторні заходи, які можуть бути прирівняні до експропріації, не дають підстав для вимоги компенсації, якщо вони здійснюються з суспільною метою [11].

Суддя Розалін Хіггінс також поставила під сумнів різницю між компенсаційними та некомпенсаційними заходами регулювання. Вона зазначила: «Чи є це розрізнення інтелектуально життєздатним? Чи не прагне держава в обох випадках (тобто, чи то при вилученні для суспільних потреб, чи то при регулюванні) діяти в інтересах спільного блага? І чи в кожному випадку власник майна

не зазнав збитків? Відповідно до стандартів міжнародного права, регулювання, яке за своїм обсягом і наслідками прирівнюється до вилучення, повинно бути «з суспільною метою» (в сенсі загального, а не приватного інтересу). І справедлива компенсація повинна бути належною» [12, pp. 259, 331].

Поряд із цим, як пояснив Трибунал у справі *Sempra Energy International v Argentine Republic*: «для встановлення факту непрямой експропріації потрібно більше, ніж несприятливі наслідки. Для цього необхідно, щоб інвестор більше не контролював свою господарську діяльність або щоб вартість бізнесу була фактично знищена» [13]. Крім того, очікування інвестора та обґрунтованість чи необґрунтованість заходів не впливають на те, чи мала місце непряма експропріація. Це не означає, що ці фактори не мають значення відповідно до законодавства про захист прав інвесторів; вони можуть мати відношення до інших правил захисту прав інвесторів. Однак їхнє відношення до цих інших правил не повинно призводити до їхнього змішування з питанням експропріації, як це сталося у справі *Metalclad v. Mexico*, де, між іншим, доктрина «тільки наслідки» вперше була застосована. Трибунал встановив у вищевказаній справі, що муніципалітет діяв поза межами своїх повноважень, відмовивши у видачі дозволу на будівництво на підставі занепокоєння щодо негативного впливу полігону на навколишнє середовище та згодом дійшов висновку, що відмова у видачі дозволу на будівництво, «разом із заявами мексиканського федерального уряду, на які покладалася *Metalclad*, а також відсутність своєчасної, впорядкованої або суттєвої підстави для відмови муніципалітету у видачі дозволу на будівництво, є непрямою експропріацією» [4].

Варто також звернути на практику застосування доктрини «тільки наслідки» у виявленні непрямой експропріації при здійсненні державою регуляторних заходів у національному податковому законодавстві. Так, незважаючи на суверенне право держави встановлювати податки та презумпцію правомірності податкових заходів, у певних ситуаціях оподаткування може становити непряму експропріацію іноземних інвестицій. Щоб зрозуміти, коли податкові заходи прирівнюються до експропріації, важливо коротко пояснити критерій суттєвого позбавлення, який є домінуючим методом, що використовується трибуналами з вирішення спорів між інвесторами та приймаючою державою для визначення непрямой експропріації. В рамках застосування підходу – доктрину «тільки наслідки», арбітраж зосереджується на серйозності впливу регуляторного заходу на іноземні інвестиції. Відповідно до цього критерію, заходи, які не є прямою експропріацією, можуть, тим не менш, становити непряму експропріацію, якщо вплив регуляторного заходу призводить до значних збитків іноземного інвестора або позбавлення його іноземних інвестицій. Арбітражний суд у справі *Electrabel v. Hungary* визначив критерій «значного позбавлення» для доказу експропріації в такий спосіб. Трибунал постановив, що для встановлення непрямой експропріації «вимога міжнародного права щодо інвестора полягає в тому, щоб довести істотне, радикальне, суворе, руйнівне або фундаментальне позбавлення його прав або фактичне знищення, ефективну нейтралізацію або фактичне руйнування його інвестицій, їхньої цінності або користування ними» [14].

Однією з ключових справ, в якій розглядалося питання про те, коли запровадження податку становить непряму експропріацію, є справа *Burlington v. Ecuador*. Суд у цій справі постановив, що існують певні обмеження податкових повноважень держави, закріплені в міжнародному звичаєвому праві. По-перше, податок не повинен бути дискримінаційним; по-друге, податок не повинен мати конфіскаційного характеру. Арбітражний суд знайшов джерела цих звичаєвих норм, особливо конфіскаційного оподаткування, у працях публіцистів та інших докумен-

тах, таких як Гарвардський проект конвенції 1961 р. Арбітражний суд постановив, що різниця між допустимим і конфіскаційним оподаткуванням полягає в наслідках податку. Податковий захід прирівнюється до експропріації, якщо він призводить до значного позбавлення іноземних інвестицій в цілому [15].

Існує, однак, ще одне важливе обмеження на застосування підходу, що ґрунтується на виключних наслідках, яке забезпечує ще більший захист прав на регулювання. Це доктрина *sic utere tuo ut alienum non laedas*, або «використовуй свою власність так, щоб не завдати шкоди чужій». При розмежуванні прав власності ця доктрина є частиною внутрішнього права як у системах загального, так і цивільного права [16], і саме до внутрішнього права міжнародні арбітражі повинні в першу чергу звертатися при визначенні існування права власності. Ряд інвестиційних договорів також вимагають враховувати внутрішнє законодавство приймаючої держави при розгляді питання про те, які «активи» визнаються такими, що знаходяться у власності іноземного інвестора, а отже, отримають захист відповідно до договору.

Отже, відсутність права власності інвестора за внутрішнім законодавством може виключити заяву інвестора про те, що він став жертвою експропріації згідно з міжнародним правом.

Варто згадати Етана Шенкмана, який зазначав, що норма, яка забороняє іноземному інвестору забруднювати річку, що протікає через його землю, може вважатися такою, що не експропріює, навіть якщо це єдине можливе корисне використання землі. Так, дія максими *sic utere* як невід'ємної частини визначення власності означала б, що інвестор ніколи не мав права забруднювати річку, а отже, регулювання, що забороняє це, не може бути експропріацією. Аналогічно, якщо власністю інвестора є підприємство, яке виробляє певну речовину, що становить серйозну загрозу для здоров'я людини, незалежно від способу її використання, то заборона на продаж цієї речовини не буде експропріацією. Це пов'язано з тим, що навіть якщо заборона може призвести до зниження вартості майна інвестора, не можна стверджувати, що існує право на продаж речовини такого роду. Тому, через обмеження, притаманні поняттю власності, відповідно до доктрини «єдиних наслідків», уряд все ще може в деяких випадках вживати регуляторні заходи, які, *prima facie*, мають серйозні наслідки для власності. Однак це правило не дозволяє вважати всі державні регуляторні акти неекспропріаційними – приймаючі держави не можуть стверджувати, що кожний такий акт ґрунтується на принципі *sic utere*; це означало б маніпулювання внутрішньою правовою системою держави з метою уникнення відповідальності [17, р. 184].

Висновки. Попри обмежену сферу застосування цієї доктрини, доктрина «тільки наслідки» має вагомий вплив, як механізм захисту прав іноземного інвестора, для подальшого розвитку та ширшого застосування. Заходи, які суттєво втручаються у власність, але не до такої міри, що власність могла б бути безпосередньо експропріювана, не можуть розглядатися як експропріаційні.

Застосування судовими та арбітражними установами доктрини «тільки наслідки» як кращого підходу до справ про непряму експропріацію не ставить під невиправдану загрозу право держав на регулювання, оскільки цілком можливо поєднати доктрину виключних наслідків з правом держави на регулювання. По-перше, регулювання не вимагатиме компенсації відповідно до закону про експропріацію, якщо воно не має надзвичайного впливу на відповідну власність – по суті, подібного до впливу прямої експропріації. По-друге, регулювання має впливати на право власності, визнане як у звичаєвому праві, так і, в багатьох, а можливо, навіть у всіх випадках, у внутрішньому праві приймаючої держави. По-третє, застосування загального принципу *sic utere* слугує додатковою перевіркою на етапі

впливу державного регулювання на право власності іноземного інвестора. Отже, суперечність між непрямою експропріацією та правом держави на регулювання є міні-

мальною, коли застосовується доктрина «єдині наслідки»: за такого підходу непряма експропріація може бути здійснена лише за умови дійсно виняткового регулювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. North American Free Trade Agreement. 1993. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/laws/italaw6187%286%29.pdf>
2. Dolzer Rudolf, Schreuer Christoph. Principles of International Investment Law. Oxford, New York. *Oxford University Press*. 2008. 433 p.
3. Договір між Україною та Сполученими Штатами Америки про заохочення та взаємний захист інвестицій. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_419#Text
4. Metalclad Corporation v. The United Mexican States, ICSID Case No. ARB(AF)/97. Award of the Tribunal from August 30, 2000. URL: <https://jsumundi.com/fr/document/decision/en-metalclad-corporation-v-the-united-mexican-states-award-wednesday-30th-august-2000>
5. Starrett Housing Corporation, Starrett Systems, Inc. and others v. The Government of the Islamic Republic of Iran, Bank Markazi Iran and others, IUSCT Case No. 24. Final Award from 14 August 1987. URL: <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-starrett-housing-corporation-starrett-systems-inc-and-others-v-the-government-of-the-islamic-republic-of-iran-bank-markazi-iran-and-others-final-award-award-no-314-24-1-friday-14th-august-1987>
6. Brower Charles N. Current Developments in the Law of Expropriation and Compensation: A Preliminary Survey of Awards of the Iran-United States Claims Tribunal. *International Lawyer*. №21. 1987. P.639–669.
7. Brunetti Maurizio. The Iran-United States Claims Tribunal, NAFTA Chapter 11, and the Doctrine of Indirect Expropriation. *Chicago Journal of International Law*: Vol. 2: No. 1, Article 13. 2001. P.203-213.
8. Sea-Land Service, Inc. v. The Government of the Islamic Republic of Iran, Ports and Shipping Organization. IUSCT Case No. 33. Award from 22 June 1984. URL: <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-sea-land-service-inc-v-the-government-of-the-islamic-republic-of-iran-ports-and-shipping-organization-award-award-no-135-33-1-friday-22nd-june-1984>
9. Tippetts, Abbett, McCarthy, Stratton v. TAMS-AFFA Consulting Engineers of Iran. IUSCT Case No. 7. Award from 29 June 1984. URL: <https://jsumundi.com/fr/document/opinion/en-tippetts-abbett-mccarthy-stratton-v-tams-affa-consulting-engineers-of-iran-supplementary-comments-by-dr-shafie-shafeiei-on-his-non-signature-friday-29th-june-1984>
10. Compañía del Desarrollo de Santa Elena S.A. v. Republic of Costa Rica, ICSID Case No. ARB/96/1. Award from February 17, 2000. URL: <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-compania-del-desarrollo-de-santa-elena-s-a-v-republic-of-costa-rica-award-thursday-17th-february-2000>
11. Azurix Corp. v. The Argentine Republic (I). ICSID Case No. ARB/01/12. Award of the Tribunal from July 14, 2006. URL: <https://jsumundi.com/fr/document/decision/en-azurix-corp-v-the-argentine-republic-i-award-friday-14th-july-2006>
12. Higgins Rosalyn. The Taking of Property by the State: Recent Developments in International Law. *Académie de droit international. Recueil des Cours*. T. 176. 1982. 392 p.
13. Sempra Energy International v. Argentine Republic. ICSID Case No. ARB/02/16. Award - 28 September 2007. URL: <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-sempra-energy-international-v-argentine-republic-award-friday-28th-september-2007>
14. Electrabel S.A. v. The Republic of Hungary. ICSID Case No. ARB/07/19. Decision on Jurisdiction, Applicable Law and Liability from 30 November 2012. URL: https://jsumundi.com/fr/document/decision/en-electrabel-s-a-v-the-republic-of-hungary-decision-on-jurisdiction-applicable-law-and-liability-friday-30th-november-2012#decision_422
15. Burlington Resources, Inc. v. Republic of Ecuador. ICSID Case No. ARB/08/5. Decision on Liability from 14 December 2012. URL: https://jsumundi.com/fr/document/decision/en-burlington-resources-inc-v-republic-of-ecuador-decision-on-liability-friday-14th-december-2012#decision_358
16. Elmer E. Smead. Sic Utere Tuo Ut Alienum Non Laedas A Basis of the State Police Power. *21 Cornell Law Review*. 276. 1936. URL: <http://scholarship.law.cornell.edu/clr/vol21/iss2/3>
17. Shenkman Ethan. Could Principles of Fifth Amendment Takings Jurisprudence be Helpful in Analyzing Regulatory Expropriation Claims under International Law? *New York University Environmental Law Journal*. Vol. 11. 2002. P. 174-197.